

“Taste the Tree Like the Fruit” Sukkot as a Microcosm of Eretz Yisrael

1. ר"י אברבנאל, דברים פרק טז
למה היו הרגלים שלש לא פחות ולא יותר? ואומר בסבת זה שישראל קבלו מהשם יתברך ג' חסדים גדולים. והם יציאת מצרים ומתן תורה, וירושת הארץ.

2. ר' יהודה הלוי, ספר הכוזרי, מאמר ב', יא-יב
(יא) אמר הכוזרי: אולם אני לא שמעתי כי יש לאנשי ארץ ישראל יתרון על שאר בני אדם: (יב) אמר החבר: כך גם הרכם זה שאתם אומרים כי הכרם מצליח בו לולא היו נוטעים בו את הגפנים ועושים את כל מלאכת עבודת הכרם הדרושה לגדולם לא היה עושה ענבים והנה המעלה המיוחדת באה ראשונה לעם אשר הוא הסגלה והגרעין (כמו שהזכרתי למעלה) ואחרי זה יש גם לארץ חלק במעלה הזאת וכן למעשים ולמצוות התלויים בארץ שהם מעין עבודת הכרם לכרם אולם שלא ככרם העושה ענבים גם במקום אחר אין עם הסגלה יכול להדבק בענין האלוהי כי אם בארץ הזאת:

3. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לה עמוד א
תנו רבנן: פרי עץ הדר - עץ שטעם עצו ופריו שוה, הוי אומר זה אתרוג.

4. ילקוט שמעוני תורה פרשת בראשית [רמז א]
ותוצא הארץ דשא עברה על הצווי שאמר לה הקב"ה "עץ פרי עושה פרי". מה הפרי נאכל אף העץ נאכל והיא לא עשתה כן אלא "ותוצא הארץ דשא עץ עושה פרי". פרי נאכל ואין העץ נאכל לפיכך נתקללה ארורה האדמה בעבורך

5. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף מא עמוד ב
ולקחתם - שתהא לקיחה ביד כל אחד ואחד. לכם - משלכם, להוציא את השאול ואת הגזול. מכאן אמרו חכמים: אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של חג בלולבו של חבירו, אלא אם כן נתנו לו במתנה.

6. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף יא עמוד ב
תלאן ואחר כך פסק ראשי חוטין שלהן - פסולין. ועוד תניא גבי סוכה: **תעשה** - ולא מן העשוי.

7. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קלג עמוד ב
דתניא: זה אלי, ואנוהו - התנאה לפניו במצות; עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה

8. רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ח
יב- אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה שם במקדש שמחה יתירה שנאמר ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים, וכיצד היו עושין ערב יום טוב הראשון היו מתקנין במקדש מקום לנשים מלמעלה ולאנשים מלמטה כדי שלא יתערבו אלו עם אלו, ומתחילין לשמוח ממוצאי יום טוב הראשון, וכן בכל יום ויום מימי חולו של מועד מתחילין מאחר שיקריבו תמיד של בין הערבים לשמוח שאר היום עם כל הלילה.

יג- והיאך היתה שמחה זו, החליל מכה ומנגנין בכנור ובנבלים ובמצלתים וכל אחד ואחד בכלי שיר שהוא יודע לנגן בו, ומי שיודע בפה בפה, ורוקדין ומספקין ומטפחין ומפזזין ומכרכרין כל אחד ואחד כמו שיודע ואומרים דברי שיר ותושבחות, ושמחה זו אינה דוחה לא את השבת ולא את יום טוב.

יד- מצוה להרבות בשמחה זו, ולא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות, אבל כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע.

טו- השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהן, עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב, וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו ומתכבד בעיניו במקומות אלו חוטא ושוטה, ועל זה הזהיר שלמה

הכרחים, והוא עצמו אינו מתכוין בהם אלא על צד ההכרח, ונמצא שעל ידי זה יוצאים מסוג הרע שבחומריות ונשארם טהורים, אך לכלל קדושה לא באו, כי אילו היה אפשר בלתם, כבר היה יותר טוב. אך הקדוש הדבק תמיד לאלהיו, ונפשו מתהלכת בין המושכלות האמתיות באהבת בוראו ויראתו, הנה נחשב לו כאילו הוא מתהלך לפני ה' בארצות החיים עודנו פה בעולם הזה, והנה איש כזה הוא עצמו נחשב כמשכן, כמקדש, וכמזבח, וכמאמרם זכרונם לברכה (ב"ר פפ"ב): ויעל מעליו אלהים, האבות הן הן המרכבה, וכן אמרו (רש"י בראשית ז): הצדיקים הן הן המרכבה, כי השכינה שורה עליהם כמו שהיתה שורה במקדש, ומעתה **המאכל שהם אוכלים הוא כקרובן** שעולה על גבי האישים...

16. תלמוד ירושלמי מסכת נדרים פרק ט דף מא טור ב /ה"א
לא דיך מה שאסרה התורה אלא שאתה מבקש לאסור עלך דברי אחרי?!

17. תלמוד ירושלמי מסכת קידושין פרק ד דף סו טור ב /ה"ב
עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראת עיניו ולא אכל.

18. ספר הכוזרי מאמר ב, נ
וכללו של דבר, כי תורתנו נחלקת בין היראה והאהבה והשמחה, תתקרב אל א-להיך בכל אחת מהנה, **ואין כניעתך בימי התענית יותר קרובה אל הא-להים משמחתך בימי השבתות והמועדים**, כשתהיה שמחתך בכונה ולב שלם.

19. מאמרי הראי"ה אחדות ושניות
לפעמים, אמנם, אנו רואים שבעלי הרוחניות, צדיקי הדור, נוטים לנזירות ופרישות ומואסים בחומריות. אבל זהו סימן שבא קלקול בעולם, וכדי להתרפאות מן הקלקול הם משתמשים **בסמים חריפים**, שהבריא, כמובן, אינו צריך להם כלל. משל נתנו המקובלים מקדושת השבת וקדושת יום הכפורים. קדושת השבת גדולה מקדושת יום הכפורים, ובכל זאת מצוה לאכל ולשתות בשבת ולהתענג בחיים והיא תדירה, ולהיפך יום הכפורים קדושתו פחותה מקדושת השבת ואסור לאכל בו ולהתענג, מפני שהוא בא לכפר על החטאים, ועל כן אינו בא אלא פעם, בתקופה ידועה. וכשהחטאים מתמרקים, אז הרוחניות והחומריות מתאחדים יחד, והעולם מתמלא חדוה וענג **זמן שמחתנו**.

20. מאמרי הראי"ה יום הביכורים זמן מתן תורתנו
והלאה אנו צועדים. בנין הארץ, היסוד הראשי, **החקלאות**, הלא היא **אצל כל העמים רק גורם כלכלי חיוני פשוט, אבל העם אשר הנושא שלו כולו הוא קדש קדשים, וארצו, ושפתו, וכל ערכיו כלם קודש הם**, כי הוא כולו ממלא את בטוי הקודש של כל האנושיות וכל היקום שלו, ובכל מקום שקוי אור קדש משתלחים לברכה אינם כי אם ענפים מגזע מטעיו, הרי גם **חקלאותו כולה היא ספוגת קודש**, והקודש הזה שביסוד החקלאי מובלט הוא על ידי זה שחגיגת ראשית הקציר, העומר, עולה הוא למדרגת עבודת הקודש היותר עליונה, והקרוב המקודש עמו הוא קרבן צבור, שדוחה את השבת.

21. הראי"ה קוק, אורות התחיה / ט
ברית בריתך היא לְכַנְסֵת-יִשְׂרָאֵל כְּלָה, שְׁלֹא תִטְמָא טְמֵאָה גְמוּרָה 21. גַּם עָלֶיךָ תִּוּכַל הַטְמָאָה לִפְעַל, לְעִשׂוֹת בָּהּ פְּגָמִים, אָבֵל לֹא תִוּכַל לְהַכְרִיחָהּ כְּלִיל מִמְקוֹר הַחַיִּים הָאֱלֹהִיִּים. רוּחַ הָאֱמָה שֶׁנִּתְעוֹרָר עִכְשָׁו, שְׂאוּמְרִים רַבִּים מִמְחֻזְקֵי שְׂאִינִים וְזֻקְקִים לְרוּחַ אֱלֹהִים, אִם הָיוּ בְּאֵמֶת יְכוּלִים לְבַסֵּס רוּחַ לְאִמֵּי כְּזֹה בְּיִשְׂרָאֵל הָיוּ יְכוּלִים לְהַצִּיג אֶת הָאֱמָה עַל מַעֲמַד הַטְמָאָה וְהַפְלִיּוֹן. אָבֵל מֵה שֶׁהֵם רוֹצִים אֵינִם יוֹדְעִים בְּעִצְמָם, כֹּל-כֵּן מְחַבֵּר הוּא רוּחַ יִשְׂרָאֵל בְּרוּחַ אֱ-לֹהִים, עַד אֲשֶׁר אֶפְלוּ מִי שְׂאוּמֵר שְׂאִינֵנוּ וְזֻקְק כְּלָל לְרוּחַ ד', כִּינּוֹן שֶׁהוּא אוֹמֵר שֶׁהוּא חֲפֵץ בְּרוּחַ יִשְׂרָאֵל הַרִי הַרוּחַ הָאֱלֹהִי שׁוֹרָה בְּתוֹכֵינוּ נִקְדַּת שְׂאִיפְתּוֹ גַּם בְּעַל כְּרָחוּ. הַיְחִיד הַפְּרָטִי יְכוּל לְנַתֵּק אֶת עִצְמוֹ מִמְקוֹר הַחַיִּים, לֹא כֵן הָאֱמָה כְּנֻסֶת-יִשְׂרָאֵל כְּלָה, עַל כֵּן כָּל קִנְיָנֶיהָ שֶׁל הָאֱמָה, שֶׁהֵם חֲבִיבִים עָלֶיהָ מֵצַד רוּחַ הָאֱמָה, כֵּלָם רוּחַ אֱלֹהִים שׁוֹרָה בָּם: **אַרְצָה, שְׁפֵתָה, תוֹלְדָתָה, מְנַהֲגֶיהָ. ו**

אִם הַמְּצֵא תִמְצֵא בְּזִמְנוֹ מִן הַזְּמַנִּים הַתְּעוֹרְרוֹת רוּחַ כְּזֹאת, שְׂיֵאמְרוּ כָּל אֵלֶּה בְּשֵׁם רוּחַ הָאֱמָה לְבַדָּה, וְיִשְׁתַּדְּלוּ לְשַׁלֵּל אֶת רוּחַ אֵל-הַיָּם מֵעַל כָּל הַקִּנְיָנִים הַלְלוּ וּמְמַקְוִים הַגְּלוּי שֶׁהוּא רוּחַ הָאֱמָה, מֵה צְרִיכִים אֲזוֹ צִדִּיקֵי הַדּוֹר לְעִשׂוֹת? **לְמַרד בְּרוּחַ הָאֱמָה**, אֶפְלוּ בְּדַבּוּר, וְלִמְאֵס אֶת קִנְיָנֶיהָ, זֶהוּ דָבָר שְׂאִי-אֶפְשָׁר!: **רוּחַ ד' וְרוּחַ יִשְׂרָאֵל אֶחָד הוּא**. אֵלֶּה שֶׁהֵם צְרִיכִים לְעַבֵּד עֲבוּדָה גְּדוּלָה לְגִלּוֹת אֶת הָאוֹר וְהַקִּדְשׁ שֶׁבְּרוּחַ הָאֱמָה, אֶת אוֹר אֱלֹהִים שֶׁבְּתוֹךְ כָּל אֵלֶּה, עַד שֶׁכָּל הַמְּחֻזְקִים בְּאוֹתָן הַמְּחֻשְׁבוֹת שֶׁבְּרוּחַ הַפְּלִי וּבְכָל קִנְיָנוֹ יִמְצְאוּ אֶת עִצְמָם מִמִּילָא, שֶׁהֵם עוֹמְדִים שְׂקוּעִים וּמְשֻׁרְשִׁים וְחַיִּים בְּחַיֵּי אֱלֹהִים, מְזַהְרִים בְּקִדְשָׁה וּבְגִבּוּרָה שֶׁל מַעֲלָה.